

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGŐTLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Piac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felül)
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . . . 12.- kor. Negyedévre . . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:

Egész évre . . . 18.- kor. Negyedévre . . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Előfizetési, hirdetési

és mindennemű pénzküldemények csakis Horovitz Zsigmond lapkiadó nyugtával számlájára fizethetők. Másként történt fizetményeket nem ismerünk el.

Kakuk a munkapártban

A nemzeti munkapártban egy képviselőt a „pártfegyelem“ deresére fektettek és sok beszédet huztak rá, abból az alkalomból, hogy az illető képviselő olyan beszédet mondott, amelylyel a munkapárt állítólag nem azonosítja magát. Az illető képviselő, aki mint politikus, igen jelentéktelen tagja a parlamentnek, valóban olyan izléselen beszédet mondott tegnap a képviselőházban, hogy ilyen szellemben ma már csak fa'usi korcsmákban „politizálnak.“ Erre a beszédre a munkapárt soraiban nagy megütközés támadt és elhatározták, hogy a pártkörben teszik szóvá a munkapárti képviselő izléstelenségét. Azzal fenyegetőztek, hogy ki fogják jelenti, hogy azzal a képviselővel, akinek politikai kultúrája még ilyen sötét, a munkapárt nem tart elvi közösséget, vagyis ki fogják tessékélni a pártból azt a jelentéktelen képviselőt, aki Héderváry politikájának vélt szolgálatot tenni parlamenti izléstelenségeivel.

Hát a vége az lett, hogy az illető képviselő el sem ment az értekezletre,

nem is jelentétek ki semmit s nem is lökték ki.

Nyilvánvaló, hogy ez olyan apró személyi ügye a nemzeti munkapártnak, amelylyel a pártértekezleten kívül senkinek sem volna érdemes foglalkoznia, ha mögötte a mai parlamentnek és a parlamenti többségnek egy igen különös és igen akut betegsége nem volna észlelhető. Mert, hogy X. Y. képviselőnek módja és alkalmja van ahhoz, hogy a felekezeti elfogultságnak legsötétebb szellemtelenségeivel úgy lealacsonyítsa a parlamenti viták színvonalát, mint ahogy a jelen esetben is történt, ez nemcsak annyit jelent, hogy van a képviselőházban valaki, akinek szellemi kvalifikációja fogyatékos, hanem azt is jelenti, hogy a mai többség politikájában, céljaiban és szereplésében nincs meg az a liberális szellem, amelynek képviselőtére a nemzetől mandátumot kapott.

Ha Héderváry pártja valóban az a liberális párt volna, amely öntudatosan, elvi álláspontjának szilárdságával viszi előbbre a liberalizmus zászlaját, akkor nem történhetné meg, hogy más és más nyelven beszélnek a párt tagjai és

bábeli zürzavar hallatszik a „munkapárti“ képviselők beszédeiből. Ha Hédervárynak olyan nemzeti tartalmu programja volna, amelynek szándékai megrendíthetetlenek s amelynek világosságát a párt minden egyes tagja láthatná, akkor nem történhetné meg, hogy gyengébb gondolkozásu politikusok annyira eltévelyedjenek a liberális politika utjáról, mint ahogy eltévelyedett ez a jámbor képviselő.

Azzal fenyegetőzött a munkapárt, hogy a pártfegyelem megtorlásával fogja megbüntetni a nyájba belekeveredett túrelmetlen szellemű és sötét gondolkozásu képviselőt. Helyes. A parlament nivóját meg kell védeni és mindazokat, akik nem méltók a mandátumra, ki kellene rekeszteni a törvényhozás csarnokából. De, ha kitették volna, mint ahogy nem tették ki, vajjon fojtalan lett volna akkor Héderváry politikájának a liberalizmusa, ha ilyen nagy nekibuzdulással leszedik róla a legkisebb pecsétet? Akkor már egészen rendben leszünk a nemzeti munkapárttal, ha egyik jelentéktelen tagját a pártszabályokkal megkövezik? Akkor már tiszta nemzeti munka lett

Valódi szőrmével bélelt

Gazdasági és Sportklubát
Városi és uti bunda

Kendénél

legmegbízhatóbb uriszabóház,
férfiruha áruháza
Debreczen, Piac-u. 55.

legolcsóbb.

Egy asszonynak.

A te szerelmed múló hangulat,
Csak néhány meddő csók s ölelés.
A te szívemben vad vágy nem gyulad,
A lángolásod tus könyvbe vész.

Meleg karoddal körülfensz lágyan
S csókolsz. míg lángra gyul a vérem
S midőn már kinez nagy vágyam,
Te könyörögsz, reszketsz — fűhéren...

S a könyörgésed lehűti vérem,
Ajkamra fagy a lehelleted...
S már az utolsó, lágy ölelésben
Könytelen én is sírok veled.

Szalánczy József.

Beszélő hegyek.

A régés őskorban és a napfényes ókorban, amikor még a királyok is olyan boldogok voltak, hogy pásztorok is lehettek, az emberek értették a természet szavát. Nemcsak meghallották, hanem meg is értették azokat a hangokat, amelyekben beszél a fa, a patak, az erdő, a tenger, a völgy susogása és a hegy ekhója. Még talán a csillagok szavát is értették. Azért népesült be akkor istenségekkel az egész világ. A vízben nereidák és tritonok látkiak, a sziklazatonyokon szirének, az erdőben druidok, a hegyek lankáin, meg fent, a magas hegyormokon az oreádok, a berkekben szarirok és nimfák. És megkoronázta ezt az istenvilágot az Olimpusz napfénytől és villámtól sugáros teleje.

Aztán eltértek lassankint az emberek a természettől és elsiketült a fűök a természet hangjai iránt. Ennek az első oka Róma volt, a disznóhúson táplálkozó őspuritánoknak ez a várcsa, amelyből menekültek, vagy száműzettek a költők, hogy helyet adjanak természetlőt legtávolabb álló három mesterségnek, a politikának, a jogtudománynak és a katonai mesterségnek. Hellász derűjét Róma ölte meg, az istenek a naiv hit szépségéből Rómában változtak át az állami célszerűségek dogmáinak a képviselőivé. Csak ami hellénizmus meg tudott még maradni, a görög kultúrán nagygyá fejlődött, de azt elridegítte Rómában, az tartott meg a rómaiságban valami kapcsolatot a természettel. Így készítette elő az egész természettelen középkort Róma.

E renesszánszban és a nagy fölfedező tengerre való vágyokozásában tört ki azután megint az az örökös sóvárgás, ami az embert a természethez vonzza. De jött a reformáció is és mivel a vallás mindig politika is, tehát jött vele együtt a háboru. Es az emberirtás kiölte a szivekből a természet szeretetét is, megértését is. Elsötétedett, elmesterségesedett megint a világ. Még a csillagokat is a horoszkóp kifundált, egészen mesterséges megszerkesztésére használták fel, műélet volt az emberek élete, eleven figurákkal való sakkozás az államtudomány és a verekedés művészetből és esztétikából stratégiává, arcolay-á, várépítéssé szürkült át. Még a fákat és bokrokat is nyirták, hogy glédában álljanak, hogy odavesszen róluk éppen az, ami a természet szerint való sajjájuk. Ekkor aztán elhangzott végre Rousseau ajkáról a kiáltás; mert szinte kétségbeesett kiáltás volt az:

— Retour au forêt! Vissza az erdőbe.

Sohasem az ember viszi előre a korát, hanem mindig a lassan, lappangva előkészült, már meglévő, de még föl nem bukkant új korszak szül új embereket, új szavak megtalálói. A Rousseau szava is tehát csak kifejezője volt a kor gondolkodásának.

Demmer fényképészetének

(Szent Anna-utca 5.) Halotta ön már híré?
Hol 12 drb fényképes lapot
csak 3 koronáért kap! Melyek kivitelükne
fogva igazán szenzációsak! Tessék megkísérelni!

volna az, amit Héderváry pártja végez és a régi fényében fog tűndökölni a liberalizmus, amelyet Héderváry többsége örökölt és amelynek egész létezését köszönheti?

Ha nem volna a mai többség politikája olyan ingadozó, olyan ezerszínű, olyan nemzetietlen és olyan megalkuvó, mint amilyen, akkor a párt szereplésében nem volnának fölfedezhető a legellentétebb politikai vonások. De hiszen számtalan példára mutattunk már rá, hogy mint ütözött ki ebből a pártból a politikai kórtünetek minden válfaja és mint fertőzte meg a parlamenti élet tiszta szellemét az a legújabb elfogultság, amely a politikusokat csak két osztályba sorozza: agráriusokra és merkantilistákra.

Az a szél, amely az izléstelenség felé fordítja a párt apró szélkakasait, felülről fúj, Héderváry üres politikájából, amelyben több a mágnás mint az elv, több a véletlen, mint a meggyőződés, több az ártó elem, mint a munkakészség. Ettől a párttól még az is kitelik, hogy a liberalizmus lobogóját is megszakgatják, de az lesz az ő utolsó politikai órájuk.

Még mindig a szerb kereskedelmi szerződés

A épviselőház ülés.

Augusztus az elmúlt meggyűlés az utolsó, olyan kevesen vannak, de azért a szerb kereskedelmi szerződés vitája folyik tovább a végtelenségig.

Berzeviczy Albert elnök fél tizenegy órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket és irományokat.

Következik

a szerb kereskedelmi szerződés

folytatásos tárgyalása.

Mert elkezdődött már akkor mindenütt a természethez való nagy visszatérés. Amiből megszüleik aztán a modern természettudomány és vele együtt az új, egészen természet szerinti való világlátás. Valami új, pogányosan derült érzése a világnak. Mert nem igaz, hogy a tudomány, a dolgok valóságának az igazi megismerése pesszimizmust szül. A természet rendjének a megértése és a beléje való nagy belenyugvás egyúttal a földi melegegettséget jelenti.

Mindez úgy jut most az eszembe, hogy beszélnek megint a hegyek és mi megértjük újra a szavukat. Csodálatosan szép dolog elgondolkozni azon, hogy a legnaivabb régi hit és megérzés, az igazi intúció egészen rokon az annyira ridegnek és legendatépőnek mondott mai természettudománnyal. A Jókai nagy és ezer följegyzésre érdemes jövőbelátása jut itt az eszembe: ő volt az, aki egyik elbeszélésében megjövendölte, hogy az Androméda ködében csillag fog feltűnni. És talán tiz esztendővel az ő jövőbelátása után, csakugyan feltűnt a csillag ott, az égi ködfoltok legközepe.

És most megint beszélnek a hegyek is. És megértjük a szavukat. Lenn, a természetnek azon a klasszikus földjén, amelyet még a Catok, Cincinnatusok, Brutusok és egyéb hősei a mesterségesen kifundált emberi erkölcsöknek sem tudtak elridegíteni, ahonnan nem birta elfúzni az oreádokat és plutonikus haragu kis földalatti istenségeket a pajzán

Pető Sándor a javaslat tárgyalásánál abból indul ki, amit Baross János mondott, amikor utalt arra, hogy a világ összes parlamentjeit gazdasági kérdések foglalkoztatják. A gazdasági érdekek védelme az osztályharc. A mostani javaslat azonban csak a nagy tőkére gondoskodik, akár agrár akár merkantil módon szerezzék is a profitot. Az állattenyésztés fejlesztése igen helyes, de nem szabad ezt úgy tenni, hogy abból csak a nagy tőkének legyen haszna. A huszbehozatali tilalom ellen van s e tekintetben hivatkozik a kereskedelmi miniszterre is, aki szintén ez ellen nyilatkozott egyik beszédében. A hosszú vita, amelyet az agráriusok folytatnak, mutatja, hogy ők is érzik, hogy a javaslat nem nagyon megfelelő. A nagybirtokos és a kisgazda között éppen annyira nincs közös érdek, amint nincs az ipari munkások és a földművelők között. (Helyeslés.) A nagy tömeg mindig csak balekja a nagy tőkének. (Ugy van!) Az 1895-iki állatszámítás eredményei ma már teljesen elavultak s így nem lehet azt mondani, hogy az állatállomány hetven százaléka a kisgazdák kezében van.

Gróf Batthyány Tivadar: Nem ismeri a helyzetet.

Pető Sándor: Kérem azokat, akik jobban ismerik a helyzetet mint ő, mi az oka annak, hogy mégis a kisgazdák olyan ijesztő arányban vándorolnak ki az országból. Most a kisgazdák és a földművelő proletárokról akarnak gondoskodni azok, akik a múlt országgyűlésben leszavazták a progresszív földadót.

Huszár Károly: Mi nem!

Polónyi Géza: Ez tény!

Gróf Apponyi Albert: Megcsináltuk a kataszterkiigazítást!

Pető Sándor: Kiigazítást! Ez pedig csak toldozás-foltozás. (Ugy van!) Ebben a parlamentben éppen úgy uralkodik a nagytőkés agrarizmus, mint a múlt országgyűlésen. A fogvasztók millióit sarcollják most is.

Hivatkozik a vármegyék javaslataira, amelyeket Wekerle miniszterelnök felszólítására tettek 1908-ban az országos drágasági ankét keretében. Darányi és Mezössy, akik ezt a javaslatot csinálták, külön röpiratot adtak ki, amelyben felvilágosították a gazdákat, hogy a megengedett huszbehozatal olyan csekély, hogy az árakra nem lehet befolyással. Az agráriusoknak ez az önző politikája teszi tönkre az országot. Oroszország állategészségügye sokkal gyengébb lábbon áll, mint Szerbiáé, s Németország mégis megengedte onnan a bevételt, mert ott az agrárius urak

nem diktálnak úgy a kormánynak, mint nálunk.

A drágaságról azt mondják, hogy a budapesti intézmények okozzák. Ez nem áll. A javaslatot, bár nem alkalmas arra, hogy a drágaságot enyhítse, kénytelen elfogadni, mert jobbat nem várhat. Az előbbi kormány alatt a latifundiumok uralkodtak és sajnálattal látja, hogy most is az agrárius urak vezetnek. Elhelyezkedtek minden pártra és ismét monopolizálják a kormányt. Így lesz a parlamentből osztályparlament. (É nek helyeslés.)

Gróf Batthyány Tivadar konstatálja, hogy a többség volt az, amely a javaslatnak idejében való elfogadását megakadályozta. Helyesen mondta Vízsonyi, hogy itt nincs szó sem agrárius, sem merkantil kérdésről, mert itt szociális kérdések ütköznek egymással. Helyre igazítja azonban azt a felfogást, hogy nem lehet az állatállomány nagyobb része a kisgazdák kezében és kimutatja, hogy igenis az állatállomány legnagyobb része kisgazdák tulajdona. A nagy állatárak a nagybirtokosnak inkább kárára vannak, míg a kisgazda igenis nyer ezen. Bárha Pető terminológiája szerint a borkabátosok és grófok közé tartozik, kijelenti, hogy mindig a kis emberek érdekét fogja védelmezni.

Pető Sándor: Vannak grófok, akik nem grófok, akik teltenni igyekeznek az igazságon. (Ugy van!)

Gróf Batthyány Tivadar: Beismeri, hogy az agrárvámok magasak és ő helyesen tartaná, ha szociális szempontból azokat leszállítaná. É nek tetszés.) Nagyon helyesli, ha a Szerbiával való jó viszonyt lehetőleg megerősítjük. Ezt a jó viszonyt, amely már egyszer meg volt, az osztrákok és a Skodriágyuk miatt a külügyminiszter elrontotta. (Ugy van!) Az annixói háborús vezádelme csak igazán csodával járult el az ország felel. A nagyszerb pört Aehrenthal egyenesen képtelen együgyűséggel idézte elő, amikor hamis okiratokkal be hagyta magát csapni. És ezzel felidézta Magyarország déli részén a szerb lakosság elégtelenségét. Valóságos spicliszolgálatot szervezett. Amíg ő ott van, a jó viszony Szerbiával nem lesz meg soha. (Ugy van!) Foglalkozik a pártja részéről benyújtott három határozati javaslattal. Önmel hallotta, hogy a kormány az első határozati javaslat értelmében az állattenyésztésre két milliót fog beállítani a költségvetésbe.

Ugron Gábor: A bitumenekért adják! Gróf Batthyány Tivadar: Kéri azonban, hogy az egész összeget a kisgazdák állattenyésztésének fejlesztésére fordítsák. (Zajos

Zeusból államistenséggé merevített #Jupiter sem, lenn Itáliában az elmúlt héten két hegy beszélgetett egymással. Két, még mindig élőszavu hegy: az Etna és a Vezuv.

Az Etna az öregebb, férfikorból már deresedésre hajlik a feje. Engedi már, hogy ezek a tegnap felcserepedett gyerekek, az emberek — a hegyek életében az emberiség földi léte csak egy tegnapot jelent — felszántsák a széles, lusta csipejét, szőlőt ültessenek a bordáira és száz faluval népesítsék be a hátát, a mellét.

Még a vasutat is engedi felkanyarodni magára, az Antikrisztusnak ezt a csodáját, amit egy, a Jókaiéhoz olyan rokon poétalélek, Lagerlöf Zelma álmodott el a természet és az ember új összetalálkozása szimbólumának. A feje őszbecsavarodott, hóval fedett, a lélegzete, az érverése lassu, talán már ütőrelbazzalozódása is van.

A Vezuv, az fiatal legény. Hiszen csak a múlt héten, Krisztus után 79-ben rugta ki a pompéji csárda oldalát és vete be Herculumban, meg Stabiaeben az összes ablakokat. Ami annál nagyobb virtus volt tőle, mert akkor még nem is volt a világon ablaküveg. A feje nem hideg, hanem még mindig forró, éjszakánként még mindig bevilágít a saját göndör fűrtjeinek a feketeségébe. És meg-megrázza sokszor hetykén az oldalát és ilyenkor biztatja az öcsét, a Strombolit is, hogy csináljanak egy-egy görbe napot kö-

zösen. Valahányszor a Vezuv kitör, mindig megmozdul a Stromboli is.

hanem csak a fulladt mérgű, lassan, öregesen zsörtölődő lávát ontja magából. Még azt is úgy, hogy fontolva haladjon és csak a szántóideket, a szőlőt, a kerteket büntesse meg azért, hogy felmáztak az oldalára, a városokat, falvakat csak megfenyegesse, de el ne pusztítsa. Hanem a hangja, amivel az öreges meggelődését kíséri, az azután rettenetes. Homérosz, a természet nagy hallója tudott csak ilyen üvöltést hallani a hősei torkából. Ricco professzor, az elnai obszervatorium igazgatója kénytelen volt elhagyni a helyét, nem azért, mert a tüztől, a kénköves gázaktól, vagy a lávától kellett volna félnie, hanem, mert beleőrült volna abba, ha még tovább is hallja és hallgatja az Etna szakadatlan dübörgését.

Az az irtózatos hang, amely megrázta Calabriát, tulharsogta a Tirrhéni-tenger hullámainak a zugását, visszaverődött Policastro sziklapartjairól és úgy jutott el Salerno felett

És ez a pajkos, borág koronázta homloku, fiatal legény, aki még a vérét is mint tüzitelt kínálja az oldalán lakóknak, az elmúlt héten meghallotta a szomszédságból, hogy morog az öreg nagybácsi, megszólalt az Etna. Mert azután néha a hegyek Moltkeja, a „nagy hallgató” is megszólal. De amikor megharagszik is valamért, akkor is csak olyan öreges hangja. Nem tüzet csóvál fel az égre, nem égő köveket szór az oldalán épült falvakra, talán már a dohányzástól is lemondott

tetszés.) Azonban egyetlen intézkedéssel a drágaságot nem lehet megszüntetni. Az egyik az állattenyésztés fejlesztése, amelynek hatása azonban csak évek múlva lesz érezhető. A korlátlan husbehozatal nem szállítaná le a hus árát.

Az ülés folyik.

Jelentések a múlt évről.

A közigazgatási bizottság első ülése.

Ma délután tartotta meg Debrecen város közigazgatási bizottsága az évben első ülését. Domahidy Elemér főispán üdvözölte a bizottság tagjait és kérte őket, hogy ugyanolyan kedvel és lelkiismeretességgel végezzék kötelességeiket, és ugyanolyan érdeklődéssel kísérjék a város ügyeit, mint az elmúlt évben.

A bizottság az előadónak 1910. év december havára vonatkozó jelentéseiket vette tudomásul.

A polgármester jelentése.

Körner Adolf tb. főjegyző olvasta föl a polgármester jelentését, amely szerint a rendőrség letartóztatott bűntett és vétségért 7, rendőri kihágásért 172 egyént. Eltoloncoltak 27, kiutasítottak 39 egyént.

Mint elsőfokú iparhatóság a rendőrség kiadott 42 iparigazolványt és engedélyt, amelyekért a házipénztárba az ipariskola céljaira 480 korona folyt be. Kiadtak még 100 darab munkakönyvet.

A katonai létszám volt: Cs. és kir. közös hadseregbeli 1024 ember, 506 ló, a m. kir. honvédségből 1150 ember és 536 ló. Mint átkelő elszállásoltatott 3 tábornok, 4 törzstiszt, 10 főltiszt, 2 legény.

A jelentés megemlíti még, hogy a csatornázás és a villamos vasút építési munkái folyamatban vannak. A város és a közigazgatási bizottság a Göncy-egyesület ülésén üdvözölte Csánky Viktor kir. tanfelügyelőt abból az alkalomból, hogy 25 év óta áll a tanügy szolgálatában.

A polgármesteri jelentéshez Fejér Ferenc dr. szöveghez, amiről más helyen emlékezünk meg. Azután a közigazgatási bizottság

az albizottságok

megalkotását végezte el a következőképpen:

az öreg, mert hamusodt sem szór bele abba a nagy hamróba, aminek Szicília a neve, a Vezuv figyelemes fiúéhez is. A Vezuv meghallotta, hogy beszélni kell. De vagy kevés volt a mellénye zsebében az aprópénz, vagy pedig fáradt még a minapi garázdálkodástól, amikor felrugta Castelreale-t, nem tudott méltóan felelni az öregnek. De tisztelni kell a kort, tehát ő is cselökedett valamit, ami éppen tellett mostanában tőle: lerázta az oldaláról a funiculit.

„Andiamo“, mondta és mivel ő is igazán nápolyi ember, így jött ki a száján a szó: „Jammo, jammo“. Halljátok a hegyek szép Luigiját? Aki azonban ezuttal azt mondta, hogy ne „in coppa“, ne fölfelé menjünk, hanem egy kicsit lefelé is. És lezuhintotta a funiculát, az oldalába kapaszkodó kötélpályát, elküldött egy pár embert hamarosan még a pompéjiek után, azután pedig odakacsintott lángszemével a haragvó nagybácsi felé: „ugy-e, tűz nélkül is tudok valamit?“ Én meg vagyok győződve róla, hogy elkezdte megint énekelni csak úgy befelé, magába a „Jammo“ pajkos dalát, hogy senki más nem hallotta meg, csak az Etna és megelégedetten dörmögött vissza rá.

Mert így beszélgetnek egymással a hegyek.

A fegyelmi választmány tagjai lettek: dr. Tüdös János, Márk Endre, Ternovszky Alajos, Csánky Viktor, Latiinovic Mihály és Fejér Ferenc.

A gyámügyi albizottságba bevéleztattak: Márk Endre, Tüdös János, Csanak János, Szilágyi Imre, dr. Fejér Ferenc és Bacsó Dezső.

Az utadó bizottság tagjai Magoss György, Vecsey Imre, Csanak János, Ternovszky Alajos és Somogyi Pál.

A kórházi albizottság tagjai: dr. Tüdös Kálmán, Balkányi Miklós, Szilágyi Imre és Tóth István.

Mezőgazdasági albizottság tagjai: Rickl Antal, Szilágyi Imre, Márk Endre, Csanak János, Fejér Ferenc, Bacsó Dezső, Balkányi Miklós és Tóth István.

Börtönvizsgáló bizottság tagjai: dr. Tüdös Kálmán, Szilágyi Imre, Kemény Gyula dr. és Gáthy Bálint dr.

Az albizottságok tagjai Tüdös János, Tóth István és Rickl Antal kivételével az esküt letették.

A közegészségügy

állapotáról 1910. december havában Tüdös Kálmán dr. főorvos a következőket jelentette:

A közegészségügyi viszonyok december havában is elég jók voltak. Halálozás ugyan több volt, de a számárhurutot kivéve a ragályos betegségek száma csökkent. Kanyaró 14, vörheny 23, rorcsló toroklob 6, számárhurut 37, hasihagymáz 4, fültömöriglob 3, bányahimlő 5, gyermekági láz 1, trachoma 2 esetben. Halállal végződött vörheny 2, hasihagymáz 2, toroklob 1 esetben. Az ohati pnsztán 16 kanyaró eset fordult elő.

Öngyilkosság 2 esetben volt, a piacvizsgálatokon kifogásolni való nem volt. A köztisztaság a folytonos esőzések miatt nem volt kielégítő.

Született református 98 fi, 85 nő, róm. kath. 22 fi, 36 nő, gör. kath. 2 fi, 3 nő, gör. kel. 1 fi, ágostai hitvallású evangélikus 1 fi, 1 nő, izraelita 9 fi, 11 nő, egyéb vallásban 1 fi, összesen 134 fi, 146 nő. Halva született 21 gyermek. A halálozás a következő volt: református 70 fi, 60 nő, róm. kath. 20 fi, 14 nő, gör. kath. 1 fi, 4 nő, ágostai evangélikus 1 nő, izraelita 6 fi, 3 nő, összesen 97 fi, 82 nő. Szaporodás 30 volt.

Házasságra lépett összesen 88 pár, ebből református 44, római katolikus 4, izraelita 13, gör. katolikus 1, vegyes vallású 26. A kórházban ápolás alatt 310 beteg, decemberben fölvettek 360, kibocsátottak 368 beteget. Meghalt 29 beteg, a hó végén maradt 273 beteg ápolás alatt.

Az adózás.

Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az adózás a következő volt. A múlt év december havában befolyt egyenes adóiban 153,922 korona 99 fillér, hámentességi díjban 443 korona 32 fillér, bélyegjövődékben 43,661 korona 18 fillér, jogilletékben 61,426 korona 73 fillér, díjjövődékben 1066 korona 15 fillér, dohányjövődékben a vármegye fogyasztását is beleértve 172,583 kor. 69 fillér, határvámjövődékben az egész vármegye területén 35,735 korona 44 fillér, fogyasztási és italadóban 26,033 korona 02 fill. Kiadtak 8 házaadómentességet, 100 esetben a pénzügyigazgatóság, 4 esetben a pénzügyminiszter engedélyezett fizetési halasztást. A befizetési eredményekben nagyobb különbség mutatkozott az 1909. és 1910. évi decemberi befizetéseknek a bélyegjövődékben és a határvámjövődékben. A bélyegjövődékben 65,841 korona 12 fillérrel, a határvámjövődékben 157,371 korona 36 fillérrel fejt be kevesebb.

Allategészségügy.

Reitz János főállatorvos jelentése szerint december havában az összes körzetben a ragadós száj és körömfájás az összes állatok 80 százalékán átment. Az utolsó napokban már nem is jelentettek be újabb esetet. A betegség elmúlt után az állatokat fertőtlenítték s e munkák még folyamatban is vannak. Minden valószínűség szerint a vásárra már föl fogják o'dani a zárlatot. A VII. kerületben sertésvész is volt.

Tanügy

eseményeit érintő dolgokról Csánky Viktor kir. tanfelügyelő terjesztette elő jelentését.

A gazdasági szakiskolánál Juhász Józsefné született Kerekes Julla szaktanítónő elhalt s így az ő helyét most helyettesítéssel töltötte be ideiglenesen.

A paci tanyai állami iskola tanítója fel-nötteknek népszerű fölolvásokat tart, a tanfelügyelő helyesli a tervet és jutalmazásért tesz előterjesztést a miniszterhez.

A kultuszminiszter Csurka István iparosiskolai igazgatónak és Smilovics Mihály statusquó izraelita iskolai tanítónak 200—200 korona tiszteletdíjat illetve személyi pótlékot utalványozott ki. Kiss József tanyai tanító nyugdíjazását kérte. Az országos tanítói árvaházban 172 árva volt, egészségi állapotuk jó, enyhe befolyással egy ragályos betegség volt. A karácsonyi ünnepély igen szépen sikerült, nagy számu közönség vett azon részt. A karácsonyi vásár igen szép erkölcsi és anyagi eredménnyel járt.

Főszóalások

következtek a jelentések után. Először Márk Endre bizottsági tag a karácsonyi és újévi póstai kézbesítés késedelmeskedése miatt szó-lalt föl. Előfordult ugyanis, hogy nemcsak újévi gratulációkat, de fontos és nagyérdékű hivatalos leveleket is csak napok múlva kézbesítették. Előmeri, hogy rendkívüli nagy ilyenkor a póstai forgalom, de ezen a póstának segíteni kellene, még most is halom-számra fekszenek a póstán a kézbesítetlen levelek ezrei, amelyeknek nemcsak a kézbesítése, de a szétosztása is napokig tart. A debreceni póstafőnökségnek nem áll módjában, hogy a személyzet szaporítás által segítsen a bajon s ezért kéri, hogy a közigazgatási bizottság írjon föl a nagyváradi pósta-igazgatósághoz, hogy a személyzet szaporításával szüntesse meg a bajokat.

A közigazgatási bizottság az indítványt el is fogadta.

Fejér Ferenc dr. is — egymár régebben megtett hasonló irányu indítványa értelmében — helyesli és pártolja az indítványt.

Egy másik ügyre vonatkozóan pedig megelégedését és örömet akarja kifejezni. Ugyanis, míg az egész országban építési szerencsétlenségek történnék, örömmel állapítja meg, hogy Debrecenben dacára a nagymérvű építkezéseknek itt egyáltalán nem történtek szerencsétlenségek, amit annak tulajdonít, hogy az ellenőrző mérnöki közegek és hivatalok kötelességeik teljesítésében nagy lelkiismeretességgel járnak el.

Jelen voltak.

Az ülésen Domahidy Elemér főispán elnökle alatt Kovács József polgármester, Körner Adolf tb. főjegyző, Magoss György dr. főügyész, Szabó Kálmán tanácsnokok, Bészler Károly árvaszéki elnök, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, Reitz János főállatorvos, Szilágyi Imre, Latiinovic Mihály, dr. Fejér Ferenc, dr. Tüdös János, Márk Endre, Somogyi Pál, Bacsó Dezső, Csanak János, Tóth István, Balkányi Miklós dr. és Zöld József jegyző.

NÉVJEGYEKET !!
 ~~~~~ jutányos árban készít ~~~~~  
 ~~~~~ **HOROVITZ ZSIGMOND** ~~~~~  
 ~~~~~ könyvnyomdája ~~~~~  
 ~~~~~ Debrecen, Piac-utca 12. szám ~~~~~



A miniszterek hanyagsága.

Nem intézik el a város ügyeit.

A közigazgatási bizottság mai ülésén méltó szavakkal bélyegezték meg azt a minősíthetetlen viselkedést, amelyet a nemzeti munka hazugságával alakult minisztérium tanusított és tanusít Debrecen város ügyeivel szemben. Megalázó semmibevevéssel nemcsak nem intézik el Debrecen város ügyeit, de azokat egyenesen hevertetni hagyják és főispán, közgyűlés, tanács, polgármester és a jó isten tudja micsoda hatóságok és potentátok könnyöngésére és közbenjárására sem méltatják annyi figyelemre, hogy azokban intézkedjenek.

Szomorú dolog, hogy oly nagy magyar város legfontosabb, életbevágó és milliókba kerülő közintézményeinek létesítését a miniszterek és minisztériumok hanyagsága akadályozza meg.

Nem szólna ez alkalommal a kórház kibővítése, a telekértékelmelkedési ügyekről szóló szabályrendeletéről, a szervezeti szabályrendeletéről és sok egyébéről, csupán a vízvezeték kérdéséről van szó.

Ezt tette szóvá — mint már annyiszor a közigazgatási bizottság ülésein — Fejér Ferenc dr. bizottsági tag. Főlháborodva emlékezett meg arról, hogy a minisztériumban szinte mesterségesen huzzák a vízvezeték dolgának elintézését, pedig a késelem kiszámíthatatlan károkat okoz a városnak.

— Azt mondta a főispán ur a közigazgatási bizottság legutolsó ülésén — mondta a főszóvaló, — hogy a vízvezeték ügyét a legrovidebb idő alatt a minisztérium elintézi s az le fog érkezni. Tudom, hogy a főispán ur óméltósága mindent megtett arra vonatkozóan, hogy e kérdésben a minisztérium döntsön. Ujra rámutatok arra, hogy a miniszternek ez az eljárásnak nem nevezhető viselkedése a városnak mérhetetlen károkat okoz, mert a vízvezeték a csatornázással együtt kellett volna befejezni, mert a csatornázás a vízvezeték nélkül nem felelhet meg céljának.

Az egyik miniszternek is most egy félév múlva jutott eszébe, hogy a másik miniszternek valami kifogása van a tervek ellen. Pedig a tervek éppen a közegészségügyi mérnöki osztály egyik volt érdemes tagja, a közegészségügyi mérnöki osztály egyik tagjával készítette, azt ők vizsgálták meg s mégis csak most jut eszükbe, hogy kifogásokat tegyenek.

Ilyen nemtörődés Debrecennek, egy nagy vidéki központnak legfontosabb érdekeivel, nem tűrhető. A törvénynek van olyan szakasza, amely azt mondja, hogy ha a miniszter a közművek létesítése kérdésében nem nyilatkozik negyven nap alatt, akkor a dolog jóváhagyottnak tekinthető.

Ezekre való tekintettel kérem a főispán ur óméltóságát, hogy rendkívüli közgyűlést

hívjon össze, mert a vízvezeték ügye olyan fontos, hogy megérdemli a külön eljárást. E közgyűlés azután utasítsa a tanácsot, hogy az 1886. évi XXI. törvénycikk 5. szakasza alapján tekintse a vízvezeték készítés ügyét jóváhagyottnak s hajtsa végre.

Magoss György dr. főügyész után Kovács József polgármester kijelentette, hogy az ügy most már rövidesen, talán tíz nap alatt leérkezik. Ő a maga, a főispán ur is mindent megfog tenni, de a város képviselőit is fölkerthetjük s föl is irhatunk a miniszterekhez.

Körner Adolf főjegyző és Balkányi Miklós dr. főszóvaló után Tüdös János dr. röviden ösmertette álláspontját e kérdésben. A baj az — mondta — hogy a minisztériumban hónapokig egyáltalán nem tettek semmit. Főlháborító, hogy egy nagy vidéki központnak ilyen fontos közműve építéseinek ügyét egy félévig hevertetik. A város eleven érdekébe vág, ha a vízvezeték a csatornázással nem együtt és egyszerre lesz kész. Véleménye szerint helyes, hogy sürgetni, haladéktalan döntésre akarja kérni a minisztert. Ha rendelkeznek vele, a legnagyobb készséggel tesz eleget a kívánságnak. Helyesnek tartja, hogy a három képviselő járjon el a miniszternél s a közigazgatási bizottság is írjon föl. Ha azonban ennek nem lenne eredménye, akkor interpelláció formájában az ország színe előtt fog kérdést intézni a miniszterhez.

A közigazgatási bizottság végül abban állapodott meg, hogy közbenjárásra megkéri Tüdös János dr., Bakonyi Samu és Láng Lajos képviselőket egyben pedig a belügyminiszterhez sürgető fölratot küld.

Vámeljárási törvény.

Értekezlet a kamaránál.

A kereskedelmi és iparkamaránál tegnap Faik Lajos elnöklésével mélyreható tárgyalással vitatta meg az érdekeltségéből összehívott értekezlet a vámeljárási törvénytervezetet.

Az értekezlet első sorban is örömmel állapította meg, hogy a törvénytervezet a mai állapothoz képest lényeges és előnyös könnyítéseket nyújt, melyek a forgalmat gyorsítanák és sok zavartól megkímélni fogják.

De még ezeken kívül is számos javaslatot tűzött az értekezlet a tervezetre vonatkozó véleményezéshez.

Igy például az oly vasuti és postai szállítványokra vonatkozólag, amelyek nem a vámhivatal székhelyére rendeltetve, az elvámolást a vasuti állomáson kívánja, költség és időkiméltetés céljából.

Továbbá a vámraktárakban tűz vagy más elemi csapás által okozott pusztulás ellen biztosítást kíván az értekezlet, mely ugyanis csekély díjköltséget okozna.

Még több részletkérdésre nézve tesz javaslatot az értekezlet megállapodásai alapján a kamara, az eljárás könnyítése és gyorsítása érdekében.

A debreceni népszámlálás.

Százezer lakosa van a városnak.

Öt nap óta folyik Debrecenben a népszámlálás nehéz és fontos munkája, amelyet e hó 10-ig kell befejezni a népszámláló biztosoknak, hogy azután megkezdődjék a fölülvizsgálóknak és a hivatalnokoknak ugyancsak nehéz és keserves munkája.

A népszámláló biztosoknak ugyancsak nehéz munkájuk van a külsőségeken, mert a különösen rossz, esős időben járni alig lehet a sártengerekben s ha a népszámláló biztos egy sor külsőségi háznál elvégezték a munkájukat, ugyanazon az uton vissza kell menni az utca elejére s keresni azt a gázlót, ahol át tudnak menni az utca másik oldalára s ahol csak bokáig ér a sár.

Csóka Samu tanácsnok, aki az egész népszámlálást vezeti itt Debrecenben s aki nagy buzgósággal és ügyszeretettel teljesíti nehéz és sok körültekintést, kitarást kívánó munkáját, úgy segít a dolgon, hogy csizmákat szerzett be a külsőségek népszámláló biztosainak. És erre szükség is volt, mert nem egy népszámlálóval történt meg, hogy térdén fölül csuszott be a sárba.

A népszámlálás eredményét tudni még nem lehet, de a lakosság számára megközelítő pontossággal következtethetünk már is.

A számlálást vezetőik szerint tekintettel a statisztikai hivatal évi kimutatásaira s tekintettel az öt éves szaporodási százalékra, tekintettel a beköltözés növekedésére Debrecen lakosságának száma megfogja haladni a száz ezret, mintegy 104—105 ezer lakosra lehet számítani. Kétségtelen azonban, hogy száz ezer lesz.

A népszámlálás azonban nemcsak a lakosság számára, hanem más adatokra is érdekes fölvilágosítást fog adni, de ad már egy-két esetben most is.

Igy például találtak a számlálók a József királyi herceg-utcában egy lakást, ahol hatvan ember lakik. A Hatvan-utca 55 száma alatt 220 ember lakik, akik valamennyien galiciai zsidók. Van azután olyan egy szobás lakás, amelyben kilenc családfő lakik, egy két szobás lakásban huszonegy ember lakik. Persze a szobákban semmi egyéb nincs, mint szalma s néhány dézsa és teknő. Ezeken állította ki a számláló biztos a lapokat.

Borzalmas nyomoruság képét tárják elő ezek az adatok s mennyi ilyen van még a városban, amelyekről csak a számlálás befejezésével fogunk tudomást szerezni.

Itt említjük meg, hogy a népszámlálási iroda fölhívja azokat a népszámláló biztosokat, akik úgy érzik, hogy e hó 10-ig, amikor mindenkinek készen kell lennie a számlálással, készen lenni nem tud, jelentse ezt be azonnal a központi irodának, ahol rögtön intézkednek, hogy segéderőt kapjon.

Uj! ÜZLET Uj! Mielőtt Játék és diszmúaru ajándéktárgyait az ünnepekre beszerezné, saját érdekében tekintse meg, vételkényszer nélkül **Gósi Miklós** DEBRECZEN, Piac-utca 32. sz. a. a Szedlák-házban fővárosi mintára ujonnan berendezett

Nagy Gyermekek Játék és Diszmúaru Kiállítását!

UJDONSÁGOK

— **Lapunk közelebbi száma a közbeszó Vízkereszt ünnep miatt, vasárnap a rendes időben jelenik meg.**

— **Istentisztelet.** Vízkereszt napján, pénteken délelőtt 10 órakor az ágostai hitvallású evangélikus templomban istentisztelet lesz.

— **A király köszönete.** A belügyminiszter tegnap táviratban értesítette Kovács József polgármestert, hogy a király köszönetét nyilvánította a hódoló fölratért, amelyet a hitbizományi levéltárba helyeztek el.

— **Városi alkalmazottak újévi jutalma.** Tegnap tartott ülésén utalványozta ki a tanács a városi díjnokoknak, alkalmazottaknak, rendőröknek és hajduknak a szokásos újévi jutalmakat, amelyeknek összege 3920 koronára rug.

— **A népszámlálás költségei.** A tanács tegnapi ülésén a népszámlálás költségeinek fedezésére Csóka Samu tanácsnok számára 15 000 korona hitelt nyitott azzal a megjegyzéssel, hogy ez az összeg az e célra 1910-ben és 1911-ben a költségvetésbe fölveit tételeket teljesen kimeríti.

— **Csokonai-kultusz a Nyugatosok körében.** A magyar irodalmi szecesszió táborában, Ady Endre hívei körében a sok hiba mellett megáladjuk azt a jó tulajdonságot, hogy rajongással csüngenek Csokonai Vitéz Mihályon. A jó példával Ady Endre jár elől, aki sokszor megénekelte és még többször fölemlegeti Csokonait, és költőt és embert egyaránt. De az Ady stílus is gyakran hivatkoznak Csokonaira és előadás módjuknak, költői felfogásuknak, költői felfogásuknak nem egy sajátosságát vele próbálják igazolni. Hogy Csokonai-tiszteletük őszinte, abban nincs okunk kételkedni; bizonyosságul szolgál az is, hogy a Nyugatosok, Ady, Ignó, Hatvány, Móric Zsigmond, csak a napokban tartottak egy felolvasó ülést, amelynek műsorába bele volt illesztve Karyóné előadása. Minden szetremérés vállalkozás volt Csokonainak ezt a félig népies, félig tündéres, de mindenesetre nyerskomikumú vigiátékát színrehozni, de mint ahogy a darabban egy-két jóízű és jól megjatszható alak van; a vállalat nem végződött sikertelenül.

— **A debrecen-nagyvárad vasút.** Nagyváradról jelentik; A debrecen-nagyvárad helyi érdekű vasút építési munkálatai teljesen befejezést nyertek s Keszthelyi Zoltán főjegyző indítványára a bizottság elhatározta, hogy a vasutat január hó 20-án reggel 7 órakor fogja átvenni és az átvételhez kiküldte Fráter Barnabás alispánt, Keszthelyi Zoltán főjegyzőt és Varró Domokos műszaki tanácsost, a kereskedelemügyi miniszterium részéről a vasút megnyitására dr. Hieronymi Pál miniszteri tanácsos vesz részt. Képviselet lesz ezenkívül Nagyvárad város, Hajdúvármegye, Debrecen, az összes érdekelt községek s a nagyvárad és a debreceni sajtó.

— **Magyar gyáriparosok országos szövetségének gyűlése.** A Magyar gyáriparosok országos szövetségének debreceni fiókja e hó 8-án a kereskedelmi és iparkamara (Piac-utca 60.) tanácstermében ülést tart, melynek napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. Javaslat Debrecen városához a városi határban puhafa anyagok termelése iránt. 3. Az ipari anyagszerek hamisítása. 4. Dr. Hegedűs Loránt szövetségi ügyvezető igazgató, országgyűlési képviselő előadása: az ipari aktuális kérdések és a drágaság. 5. Indítványok. A szövetség elnöksége megjegyzi, hogy az ülés határidejét legkésőbb a vasárnap reggeli lapok fogják közölni.

— **A nőiszabászári tanfolyam** f. hó 9-én veszi kezdetét az Iparos Otthon dísztermében. Jelentkezéseket elfogadják s fővebb felvilágosítással szolgálók lekötésen. Magos-utca 23. sz. Györfly Károly.

— **Az új állami járadék** 200 millió korona összegben január 11-én kerül nyilvános aláírásra. A járadék-kötvények 4 százalékos kamatozásúak és 91'60 százalékos áron jegyezhetők. Aláírási hely Debrecenben a Magyar Általános Hitelbank fiókja (Szent-Anna-u. 1.) amely jegyzéseket január 11-ig elfogad.

— **A gázmotorok kezelőinek tanfolyama.** Budapesten a M. kir. Technológiai Iparmúzeumban e hó 9-én nyílik meg és február hó 4-ig tart. Az előadások naponként este 7 órától 9-ig a felső-ipariszkola II. emelet 59. sz. termében tartatnak. E tanfolyamon a világítógáz-, generátorgáz-, benzín-, és nyerspetroleummotorok szerkezetét és kezelését tanítják. Tanulókat felveszik az ilyenféle motorok tulajdonosait és kezelőit, a motorgyárak szerelőit és géplakatosait, végül a jelentkezés sorrendjében más géplakatosokat is. A beíratásokat a m. kir. állami felsőipariszkola (VIII. ker., Népszínház-utca 8. sz.) II. em. 59. sz. tantermében folyó hó 7-én, este 7 órától 8-ig és 8-án délelőtt 10 órától 12-ig tartják meg. A jelentkezők kötelesek igazolni mesterségüket és jelenlegi foglalkozásukat. Tandíj 10 K. A hallgatók a tanfolyam elvégzése után vizsgát tehetnek, sikeres elvégzésről bizonyítványt nyernek. A vizsga díja 10 korona.

— **Festőminták** (gyönyörű tájképek, csendélet, rózsák) kölcsön is kaphatók Horovitz Zsigmond papíruzletében, Piac-utca 12. sz. (Stencinger-ház.)

— **Táncrendek,** bórdiszművek kereskedelmi és pénzügyi könyvek. Könyvkötés. — Papírból előállítható mindennemű készítmények legjobb kivitelben készülnek Dávidházy Kálmán könyvkötészetében Fűvészkert-utca 9.

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szencziációsak olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és fényképezési műterem.

— **Ma és minden nap** tamburica női zenekar a Simonfi-utcai „REMÉNY” kávéházban. Tisztelettel Weisz Márkus, kávé.

SZÍNHÁZ.

* **Fedora.** Victorien Sardou drámájában mutatkozott be tegnap este Tóth Ilona a Fedóra címszerepében. Elmondhatjuk teljes sikerrel. A közönség meleg szeretettel fogadta Tóth Ilona játékát, amelyben teljes drámai művészettel adta Fedorát. A művésznő alakja szép, meleg drámai hangja és tökéletes jó játéka megnyugtatják a debreceni közönséget, hogy Tóth Ilona szerződtetése a debreceni színháznak és a közönségnek nyeresége lesz. Előadásával teljes hatást ért el minden jelenetében, amelyek után többször meleg ovációban részesítette a közönség a művésznőt. Mellette kitűnő volt Thury Elemér. Kifogástalanul jól játszottak Huzella Irén, Deésy Alfréd, Kemény Lajos és Kelemen Pál. (p. d.)

* **Vasárnapi előadások.** Balga szüz, Cigányszerzem. Vasárnap délután Bataille világhírű színműve a Balga szüz kerül színre mérsékelt helyárrakkal a címszerepben Vajda Ilonkával. A többi szereplő a már ismert esti előadás elsőrendű kiosztása. Este Lehár szenzációs sikerű operettje a Cigányszerzem van műsorra tűzve kis bérletben, a főszerepekben Zilahiné, Szilassi E., Rónai H., Miske A., Horváth, Deésy, Torma, Ligeti, Kardos, Borbély és Nádorral. — **Orvosok.** Holnap szombaton lesz a bemutatója Schaw világhírű új darabjának, mely a következő kiosztásban ke-

rül színre. Ridgeon, Thury. Patrik, Kemény. Valpole, Pataki. Blomfied, Deésy, Blenkinsop, Ligeti. Schumakher, Borbély, Jenifer, Huzella. Dubedas, Kelemen, Emmy, Rónai H. Riporter, Nádor. — **Leányvásár.** Jövő héten lesz a bemutatója Kerner operettjének. Zilahi igazgató szép kiállításban — új díszletekkel hozza színre Kerner operettjét, melyből a színpadi próbák naponta folynak Ferenci rendező és Mártonfalvy karnagy vezetésével.

Óriási tűz a fővárosban.

Rommá égett butorgyár.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Hatalmas négy utcára néző gyártelep épült tavaly a Nagytemplom-utcában. A régi Michl asztalosműhelyt vette meg és alakította át három impozáns traktussá a Gelb Mór és fia udvari kárpitós és díszítő cég. Háromszázötven munkást foglalkoztatott állandóan a díszbutorgyár, állandóan szaladtak a gépek benne, míg tegnap este a nyersanyagraktár pincéjében, a központi fűtőkészülék kazánjából egy szikra pattant ki, amely irtózatos pusztítást vitt véghez a telepen. Tegnap reggel már csak egy meghajolt, összeégett, megrongyolt szegélyű homlokfalat ölelnek át a folytonosan kicsapódó füstgomolyagok, körülötte minden csupa üszök, vastag hamuszőnyegben süppedt a lábunk, elolvadt gépek vázai meredtek elő belőle. Leégett az egész anyagraktár és fél milliónál is több az az érték, amelynek már csak a hamuja van meg.

A gyárban tegnap már kora délután beállították az üzemet. A villamosvilágítás hetek óta el volt romolva és négy órán tul nem lehetett dolgozni a gyárban. Ha a tűz olyankor üt ki, mikor a munkások még dolgoznak a gyárban, beláthatatlan katasztrófa történhetett volna. A telep modern berendezése ellenére valóságos tűrpokot, egyetlen falépcső vezet az udvarra, a mely pillanatok alatt aláégett. A vékony potemkinfalak pedig összevissza dőlnek a munkásokra, lehetetlen lett volna a menekülés.

A leégett nyersanyagraktárban már elkészített épületrészek és javítás alatt levő portálok és butorok voltak felhalmozva. Egy ezreket érő reneszánsz-kandalió, ezer új szék, néhány finom butorgarnitúra, a melyből természetesen ma már nincsen meg semmi.

Irtózatos gyorsasággal vágatott végig minden a szörnyű elem. A hulló, tüzes pernyéket áthordta a szél a gyárral határos Futó-u'cai házakra is, innen kilakoltatták a lakókat, a gyárkérmény ráhullott a Nagytemplom-utca 19. számú ház köfalára és ezt összeroppantotta. Ez a tűz egyébként nem az első ezen a helyen. Tízennyolc évvel ezelőtt leégett a Michl-telep is.

A tűzvizsgáló bizottság délnél 12 órakor érkezett a helyszínére. A bizottság nem tudta megállapítani a tűz okát. A veszedelm kitérőkor hárman tartózkodtak a gyárban: egy tisztviselő, a házmester és a portás, de ők se tudnak semmi felvilágosítást adni.

A kár gépekben 170,000, épületekben 90,000 korona. A gyár 640,000 koronára volt biztosítva az Első Magyar Általános biztosítónál. A bizottság elrendelte a veszélyes falak azonnali lebontását. A telepet kilakoltatják.



HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdája

Piac-utca 12. sz. a.



Anarchista rémhitek.

Összeesküvés az uralkodók ellen.

Londonból jelentik: Lecsillapodott az a nagy izgalom, amelyet a londoni rendőrgyilkosság és anarchista-üldözés során keletkezett valóságos harc támasztott és amelyhez fogható még sohasem volt az angol fővárosban s most mindenki rémeket lát és anarchistákat hajszol. A Withechapelben élő menekült orosz zsidóknak nincs nyugtuk, a szegény kézművesekben, diákokban anarchistákat sejt mindenki.

Rémhitek keringenek. Beszélik, hogy néhány nap előtt egy kis matróz inas a városi gázgyár telepén tetszetős külsejű bádogdobozt talált. Jó szerencse, hogy észrevették nála, mert rettenetes erejű bomba volt. Ugyanígyen pokolgépre bukkantak a woolwichi arzenál körül is és a talált bombák hét font robbanószert tartalmaztak.

Hogy mi igaz belőle, mi nem, azt most még nem lehet megállapítani, mikor erősen dolgozik a közönség fantáziája, de szélében híresztelik, hogy az orosz terroristák juniusra, a koronázás fényes ünnepeinek alkalmára iszonyu merényleteket forraltak. Junius derekán Londonba fog jönni sok uralkodó fejedelem s a világ egész diplomáciája. — Uton-utfélen rebesgetik, hogy az orosz anarchisták fel akarják robbantani a Westminster-székesegyházat, — mikor együtt lesz a szuverének fényes gyülekezete.

Rablógyilkos magyar cigánybanda.

Oroszországban elfogták őket.

A mi híres kőborcigányaink, akik idehaza is temérdek kellemetlenséget okoznak s akiknek lelkéhez temérdek gáztett, sok kiontott vér tapad, nemcsak idehaza garázdálkodnak, hanem külföldön is. Most Oroszországból érkezik hír magyar cigányok garázdálkodásáról.

Az orosz konzulátus közölte a főkapitánysággal, hogy Jekaterinoslav kormányzóságban egy Porád (vagy Barát nevű) tolvaj cigánybandát lőlopások és gyilkosság miatt elfogtak. A letartóztatott cigányok azt állítják magukról, hogy Magyarországból valók s magyar honosak.

A konzulátus kéri annak megállapítását, hogy ez megfelel-e a valóságnak, s ha igen, derítsék ki, hogy ezek a cigányok hogyan szakadtak Oroszországba, nincs-e esetleg az itt maradtakkal összeköttetésük?

A banda négy férfiből és egy nőből áll. Parád-Schana fiainak vallják magukat, Jankó, Gátyán, Pocz és Eges (vagy Egyes) névvel. Gátyán nő, feleségének neve: Lakatos Kónyi Róza, aki legutóbb a dánosi bünperben is szerepelt. Nincs kizárva, hogy a Jekaterinoslavban elfogott cigányoknak van valami érdekszövetségük a dánosi bünperben szereplőkkel.

A cigányok különben származási helyükként Nagyváros, helyesen Nagyváradot említik, de lehet az Nagyvarjas, Nagykőrös is. Ugy Biharvármegye alispánja, mint Nagyvárad mitsem tud róluk, ott is ismeretlenek.

A főkapitányság kéri azokat a vidéki hatóságokat, melyek netalán az orosz konzulátus megkereséséhez tájékoztatást vagy adatokat tudnak adni, hogy ezeket a főkapitánysággal közöljék.

TÁVIRATOK.

A király állapota.

Becs, január 5. A király állapota folyton javul. A nátha mulótélben van. A jövő héten már elhagyhatja a király Schönbrunn, az általános kihallgatásokat azonban nem tartja meg, mert a hosszú álldogálás és a beszéd kifárasztása és orvosa attól tart, hogy a légzőszervek kifárasztása visszaesést idézhetne elő. Az udvari bálon most már valószínűleg megjelenik a király.

Az ázsiai nagy földrengés.

Taskend, január 5. Vjornyü hivatalos jelentések szerint a földrengés még nem szűnt meg, a földlökések azonban gyengébbek. Tíz katona megsebesült, egy meghalt. A lakosok közül negyvenen életüket veszítették és sokan megsebesültek. A külső város agyagsárpítményei beomlottak. Sok száz család hajléktalan. A belvárosban majdnem az összes épületek megrongálódtak, különösen a két gimnázium és a kormányzó palotája. A csapás, amely a várost sujtotta, nem olyan nagy, mint 1887-ben, mert azóta a kőépítmények helyébe mindenütt faépítmények kerültek.

Harc a családirtóval.

Tapolca, január 5. Farkas Lajos erdőőr az ejjel eddig ismeretlen okból agyonlőtte két kis gyermekét, rálőtt felnőtt leányára és feleségére. Az asszony elmenekült és csendőrköt hozott. Farkas az ablakból kihajolva, lövésekkel fogadta a csendőrköt, mire ezek tüzeltek és Farkast agyonlőtték. A harmadik kis gyermek az ágy alá bujt s így menekült a vérengzésből.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonaárak.

(Déli zárlat)

Budapest, január 5.

Változatlan áron eikelt néhány ezer métermáza buza. Egyéb termény változatlan volt.

A határidőzlet üsztönzés hiányában nyugodt irányzattal folyt le. A gabonaneműk csekély változás után tartottan zárultak.

Az árak 50 kilogramonként

| | |
|--------------------|--------------|
| buza ápr. | 11'18—11'16. |
| buza máj. | 11'05—11'06. |
| buza okt. | 10'64—10'70. |
| rozs ápr. | 7'81—7'83. |
| rozs okt. | — — — — |
| zab ápr. | 8'44—8'43. |
| tengeri máj. 1911. | 5'59—5'58. |

Értéktőzsde. Osztrák hitel 679 — Magyar hitel 866'75. Négyszázalékos Magyar koronajáradék 92'10.

Ingatlanok forgalma.

Nagy Sándor és neje Roboska Mária veszik a debreceni 7813 sz. tjkvben foglalt 740 négyszögöl Hatvan-utcai-kerti szőlőt Nagy Béla és nejétől 5000 koronáért.

Szántó Győző veszi a debreceni 2252 sz. tjkvben foglalt 2 hold 692 négyszögöl Tócskerti szőlőt Nagy Ferentől 10500 koronáért.

Losonci Zsófia veszi a debreceni 158 sz. tjkvben foglalt Loránti utca 27. sz. házat Ceglédi Gyula és nejétől 1700 koronáért.

Dózsa Gábor és neje Horváth Juliánna veszik a debreceni 873. sz. tjkvben foglalt Morgó-utca 38. számú házat Kapitány Józseftől 11500 koronáért.

Ifj. Boldizsár János és neje Helczer Katalina veszik a debreceni 3966. sz. tjkvben foglalt 386 négyszögöl Boldogfa-kerti szőlőt Sümeghy Ferentől 3600 koronáért.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás.

— Hát mindenekelőtt az a kár, melyet a jószágom tett.

— Hát olyan sokra megy az? Tán ki se bírom fizetni? — kérde Kupecz önhitt neveléssel.

— Ki bírja biz azt, szomszéd uram. Mindössze nem sok és én szóba se hoznám, ha a feleségem nem sarkalná, — viszonzá Pozsár.

— Halljuk tehát!

— Mindenekelőtt az igás szekerem egészen szétrongálódott. Egyik kereke el van zúzva; a járomszegnek meg kicsorbult a forgója és több ilyen apróság, ami közép számítás szerint réamegy tizenkét forint és negyven krajcár.

— Ha a forintokat elengedi, a krajcárokat mindjárt kifizetem, — dévajkodott Kupecz, erszényét elővonva.

— Elengedném biz én azt szívesen; mert egyikünk sem gazdagodik meg tőle, — mondá Pozsár József nyájas mosolygással.

— De szomszédné asszonyom nem engedi, ugy-e? Jó, megadom tehát az egészet, — tréfálódzék Kupecz, odaolvasva a pénzt Pozsár József elébe.

— Aztán az ökörnek megszakadt az ina és most örökre koldussá van téve, — mondá Pozsár József.

— És hát azt is én fizessem meg? Jó; mi az ára? — kérdezte Kupecz nekihevülten.

— Tudja Sztupa uram. Ugyan annak a párja volt, melyet az utolsó mogyoródi vásáron vettem.

Bizony sajnálom a jószágot, mert két egy pár volt és ép a fiannak szántam, — mondá Pozsár József komolyan.

— Soha se kínálja biz azt, szomszéd gazda.

Megtartom én mind a kettőt, és ha a fiának mást akar venni, csak engem híjjon. — Még annál is különbet veszek én neki azon az áron, Viszonzá Kupecz bizalmasan.

— Ez még csak ezután válnék meg, — jegyzé meg Pozsár nyájas mosollyal ugyan, de olyan gyanus tekintettel Kupeczre, hogy ennek fejébe szökött a vér haragjában és nagy erejébe került, nyugodtságát tovább is megtartani.

— Hát csakugyan házassági szándéka van szomszéd uramnak fiával? — kérde most Magdaasszony ki még mindig elteleve a férjével folytatott beszélgetéssel, az immenti fordulatot észre sem vette és csak kedvező alkalmat várt, hogy e tárgyra vigye át a beszédet.

— A szándék csak meg volna, de az idén bajosan lesz már valami belőle, felelé Pozsár, komolyan maga elé pillantva.

— Már miért nem szomszédgazda? Eléggé megemberedett már és aztán helyre legény; bátran lehet reabizni a feleséget. Csak az elébb beszélünk róla urammal, — mondá az asszony reszketeg hangon.

Folytatjuk.

Felelős szerkesztő: PÓSCH DEZSŐ.

Debrecen 1911

Az általánosan kedvelt és igen elterjedt, legerősebb vegytiszta szeszből készült
TÓTH BÉLA-féle

Sós borszesz

kis üveg 1 K 20 fill., nagy üveg 2 K 40 fill.

Menthol-Sós borszesz

kis üveg 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

Ütőléthatetlen fájdalom csillapító-szer csúszos fájdalmaknak bedörzsölésére. Hajápoló szernek és szájviznek is széltyében használják és szeretik, kapható

Kubek Sándor

előbb

Tóth Béla gyógyszerárában
DEBRECZEN, Tiszapalota.

Egy nagyobb iparvállalat

1911. május 1-ére, a főtéren, vagy a főtérrhez közel,


megfelelő helyiséget

keres. — A helyiség álljon földszinti 2 nagy szobából (6x6m.) esetleg megfelelő nagyságu, világos raktárhelyiségből, és 3 kisebb szobából.

Esetleg kisebb ház összes helyiségeit bérbe veszi.

Cím a kiadóhivatalban.

Jegyezze meg magának pontosan azt, hogy a



PATHEPHON

a legjobb és legtökéletesebb beszélő-gép a mely csak létezik.

Tű nélkül játszik, a lemezeket nem karcolja és nem rongálja.

Követelje határozottan, hogy a kereskedő Önnek egy tű nélküli Pathephonon játsszon.

A PATHÉ FRÈRES, PARIS

világhírű cég gyártmánya.

Minden jobb kereskedőnél kapható.


Katalógus ingyen és bérmentve.

Remek új magyar felvételek.

PATHÉ FRÈRES

WIEN, I.,
KOLOWRAT-RING 9.

Paris, London, Wien, Berlin, Moskva, Szt. Petervár, Odessa, Brüssel, Amsterdam, Barcelona, Milánó, Lissabon, Bombay, Calcutta, Singapore, Shanghai, Tokio stb.



Telefon 330.

Alapított 1901-ben.

Telefon 330.

Horovitz Zsigmond könyvnyomda

Debreczen, Fiac-utcza 12. szám (Stenczinger-ház)

Készít mindennemű
Könyvnyomdai

munkát

u. m.

NÉVJEGYEKET,

ELJEGYZÉSI, ESKÜVŐI
ÉS BÁLI MEGHIVÓKAT,
Számlákat, Körleveleket, Röp-
iratokat, Szépirodalmi és tudomá-
nyos műveket, Falragaszok-
kat, Gyászjelentéseket, Üzleti
kártyákat, Cégnyomásu levél-
papir és borítékokat, Árjegy-
zékeket, Czimkéket stb. stb.

a legjutányosabb árban.

Hirlapkiadó

vállalatában

megjelenik:

Debreczen város legrégebb és
a függetlenségi és 48-as párt
hivatalos lapja, a

DEBRECZEN.

Debreczen város és Hajdu-
vármegye egyetlen, délután
megjelenő politikai napilapja az

ESTI HIRLAP

Mindkét napi lapra hirdetések a
legjutányosabb árban felvétetnek.

IRODAI PAPIROK, IRÓSZEREK, ÜZLETI KÖNYVEK ELISMERT LEGJUTANYOSABB ÁRBAN.



Ékszerész és órás üzletemet Piac-u. 32.

sám alá,

a volt **Szedlák-házba**

helyeztem át és azt pa-
zar fényvel berendezve

megnyitottam.

Szebbnél-szebb

Menyasszonyi ékszerek

Ezüstkelengyék.

Gyönyörű disztargyak.

Alkalmi ajándékok.

Pontos órák.

Ritka izlésű aranyemlék.

Remek

Ujdonságok.

Csoda olcsó árak!

A nagyérdemű közönség szives
pártfogását kéri tisztelettel

ROSE R DEZSŐ

órák és ékszerész
Piac-u. 32.



SZENDRŐ SÁNDOR

zongora és hangszerkészítő

Debreczen, Batthyányi-u. 22. sz.



Zongora, gramofon, mindennemű
vonós és fuvéhangszerek, cimbalmok,
hangszer alkatrészek és hangszer fel-
szerelési cikkek áruháza és ipartelepe.
Zongora és pianó kölcsönző (térbeadó) intézet.
Hegedűk és hegedű-felszerelések, róyai
hurok, valamint gramofonok és gramofon-
lemezek nagy raktára. Zongora és hangszer
műhely. Zongora és cimbalom hangolás.
Telefon 729. Alapított 1876.



Minden takarékos háziasszony saját érdeke

Sirius

fém tisztító
szerrel

tisztítani,

amely a jelenkor legideálisabb fém tisztító szere.

Gyártja: **HERCZEG** és **GEIGER** vegyészeti gyár

Budapest.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

Apró hirdetések.

28 KRAJCÁRERT felet férfi vagy női haris-
nyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berende-
zett harisnyagyára. Debreczen, Tiszapalota.

VESZÉLYMENTES önberetválkozó készülékek,
ollók, zsebkések, pénz, szivar és cigaret-
tárczák, ridikülök, nyakkendők, zsebkendők
leszállított áron beszerezhetők Márton
Gyula rövidáru üzletében Piac-u. 9. 3



A haj ápolása.

A hajhullás leggyakoribb okainak egyike,
mint azt már a világ leghíresebb bőrgyó-
gyásza is bebizonyították, a fejbőr korpá-
képződése. Ezen kellemetlen betegségben
szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen
megkopaszodnak, miután a korpaképződés a
hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit ki-
száritja. Számtalan hazai és külföldi orvos
ajánlja a **Petrolin-hajszeszt** és számtalan el-
ismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori
használat után **biztosan megszüntet minden
hajbetegséget, megállítja az ősülést és meg-
lepő módon elősegíti a haj újra növeszt.**

Vásárlásnál a védjegyre tessék szigorúan ügyelni. —
Minden más néven forgalomba hozott hajszesz si-
lány ártalmas utáztat. Kapható az egyedüli készítőnél:

Wachsmann Jenő és Tsa drogueria **Szabadka.**
Üvege 1 korona.

Debreczenben főraktár: **Iósa és Jóna** drog.



Többszörös kitüntetésben részesült szenzációs háziszser

A DR. BOROVSKY-FÉLE

BOROLIN

mely városunk piacán is megjelent. Ez a háziszser hatásában és erőlkötésében **felül-
multhatatlan gümőkóros izom- és idegfájdalmak, fej- és fogfájás,**
továbbá minden meghűlés okozta bajok, mint **rheuma, köszvény, csusz, ischiás,**
izületi lob és **zsabában** szenvedők, végül **égési sebek** fájdalmainak meg-
szüntetésére. **Kiváló fertőtlenítő- és testóvó háziszser.**

Kapható városunkban a következő czégeknél: STEINER MANÓ gyógyszerésznél,
NAGY ANDRÁS, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS
MAYER JENŐ és BÉLA, MIHALOVITS JENŐ, STERN JÓZSEF és FIA kereskedő uraknál.

1-20, 2- és 2-50 keronás üvegekben.

Készítik:

Dr. Borovszky R. orvos és Borovszky K. Budapest, II. kerület
Fő-utca 77/c. szám.